

Welkom!

Welkom bij de Masterclass Groen voor de zorg. We starten om 16.00 uur. Zoek een fijn plekje op om de sessie te volgen en pak nog even wat te drinken. We zien je zo!

Masterclass Groen voor de zorg

5 februari 2026

Groen voor zorg

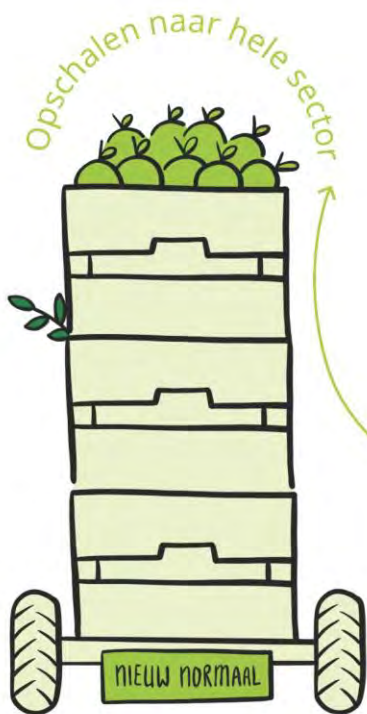
Groene
GGZ

Groene
Gehandicaptenzorg

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

1. Bevordering biodiversiteit

2. Meer natuur in de zorg voor cliënten

3. Verhogen vitaliteit

4. Verbinding met de buurt/omgeving

5. Onderzoek en expertise

Missie
Natuur benutten
als bron van
gezondheid

Voor we beginnen...

Microfoon en video
van alle deelnemers
blijven uit

Vragen op
opmerkingen?
Gebruik hiervoor de
chat, (co-)hosts en
sprekers lezen mee

Mooie visual en
PPT na afloop
(geen opname)

Even kennismaken

Vul de poll op je scherm in

Programma

Welkom & even kennismaken
door Tonja van Gorp

Groene GGZ
door Renske Visscher

Nature Based Health Interventions
door Matthijs van Middelkoop

Afronding en vooruitblik

De Groene Zorg

Groene GGZ
door Renske Visscher

Een confronterende spiegel na overstap van zorgsector naar IVN...

Zoveel impact
op klimaat?

Zoveel
onderzoek?

Zoveel verschil
in kosten?

Zoveel
vrijwilligers?

Wij zijn scharrelkippen

- 1,5 keer vaker de beweegnorm bij wonen in een groene omgeving en 20% tot 25% minder mensen met onverklaarbare lichamelijke klachten, angst, depressie en migraine bij huisarts (Maas e.a. 2006 en 2009)
- De natuur blijkt een belangrijke aanleiding of trigger te zijn voor persoonlijke ontwikkeling en zingevende ervaringen (Smith, 2007).

Zoveel
onderzoek?

Een sterker immuunsysteem

Bij het begin van het programma had 20 procent van de astmapatiënten een ernstige, niet goed te beheersen vorm van astma. Dat was in 2016 nog maar 2,5 procent. Het uitgangspunt is dat de weerbaarheid van het immuunsysteem van een mens vooral in de eerste duizend levensdagen wordt opgebouwd.

Zoveel
onderzoek?

En dan natuurlijk nog het
onderzoek naar
kinderdagverblijven van
Finland University

Better than medication': prescribing nature works, project shows'

Guardian sept 2024

"More than 8,000 people were helped to take part in activities including nature walks, community gardening, tree planting and wild swimming. It is thought to be the largest such project in the world so far.

The results showed that after taking part in the schemes, people's feelings of happiness and of life being worthwhile jumped to near national averages, while levels of anxiety fell significantly. The project also found the cost of a green prescription was about £500, making it cost-effective compared with other treatments. Cognitive behavioural therapy costs about £1,000 for 10 sessions.

The seven green prescribing pilot projects began in 2020 with £5.7m of government funding. GPs, mental health teams and social workers referred those in need to the schemes.

Zoveel
onderzoek?

In tien jaar exponentieel onderzoek naar effect natuur op gezondheid met een positief resultaat op: •

Gezondheidsvoordelen contact met natuur		
Kortstondig contact		
Stemming Positieve gevoelens Zorgen loslaten Vrijheid Vitaliteit	Stress en aandacht Ontspanning 'Ruimte in je hoofd' Concentratie Reflectie	Lichaamsfuncties Hartslag/bloeddruk Bloedsuiker Cortisol Pijn
Regelmatig contact		
Mentale gezondheid Depressie/angst Burn-out ADHD Weerbaarheid Zelfvertrouwen	Welzijn Kwaliteit van leven Zelfredzaamheid Regie eigen gezondheid Zingeving	Fysieke gezondheid Diabetes COPD Overgewicht Hart- en vaatziekten Immuun regulatie

Zoveel
onderzoek?

Figuur Prof. Agnes vd Berg

Verschil in investering •••

Zoveel verschil
in kosten?

Zorgbudget jaarlijks
<100 miljard

Natuurbudget jaarlijks
>1 miljard

Huh? Iedereen doet mee? • • •

Zoveel groene
vrijwilligers? 5
miljoen! (Wur)

Belang biodiversiteit en invloed op klimaat

Zoveel impact
op klimaat?

Opwarming aarde

Nog 10 jaar?

70% verlies van biodiversiteit
groter probleem dan CO₂

30-37% van de klimaatdoelen
kunnen we halen door te
investeren in natuur en
biodiversiteit (Bronson e.a. 2017)

In 10 jaar tijd kan er veel!
Ozonlaag, Zure regen, Loss
plateau

De natuur zoekt ruimte in NL...?

**Minimaal 50.000 ha aan
zorginstellingen
(Natuurmonumenten heeft
112.000 ha)**

En nog een paar uitdagingen...

- Verstening in de 30 grootste gemeenten nam de afgelopen vijf jaar toe, met een daling van 24% in openbaar **groen** per huisadres.
- Kansenongelijkheid stijgt – Buurten met afstand tot gezondheid vaak ook afstand tot groen/blauw
- Zorgkosten lopen op en zorgpersoneel neemt af, 85% van zorgprofessionals wil vaker werken in/met groen

Wat nou als...

Zou het niet mooi zijn als we de terreinen van de zorg instellingen weer gaan benutten voor gezondere cliënten, vitalere medewerkers, een inspirerend contact met de buurt én daar samen werken aan gezondere natuur....

We begonnen met de GGZ, maar inmiddels is de beweging doorgerold naar de gehandicaptenzorg en ze groeit nog steeds door

Initiatiefnemers

Nature For Health, IVN,

Expertteam

Green Mental Health, De
Buitenpsychologen en VU
Amsterdam

Een beweging met vijf pijlers aan de slag

Biodiversiteit

Natuur in behandelingen

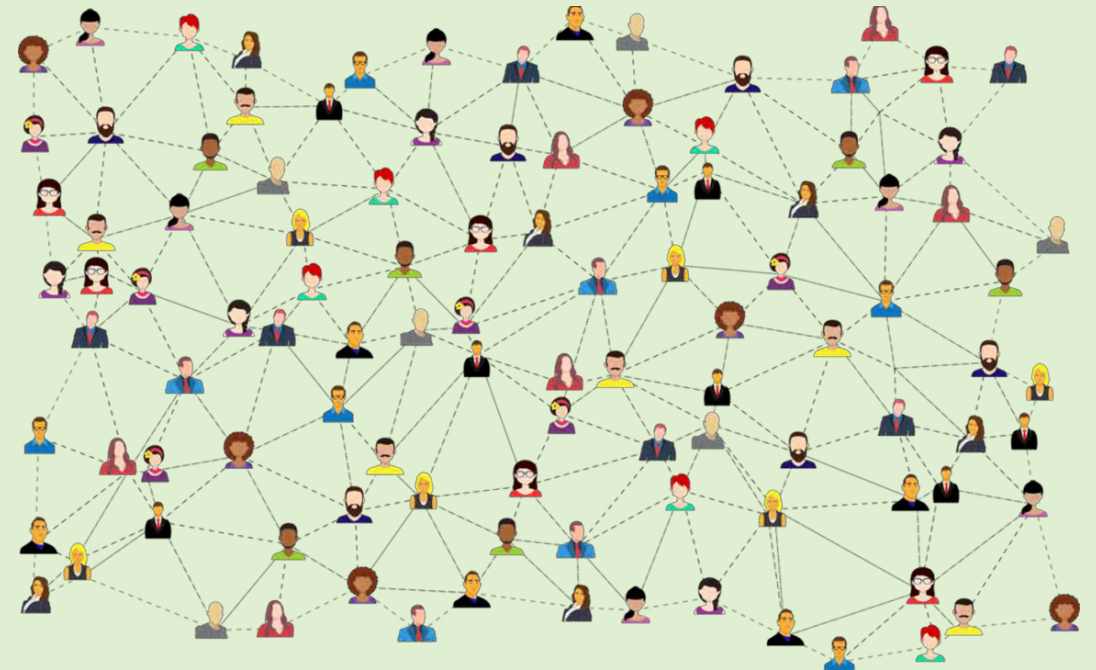
Vitaliteit medewerkers

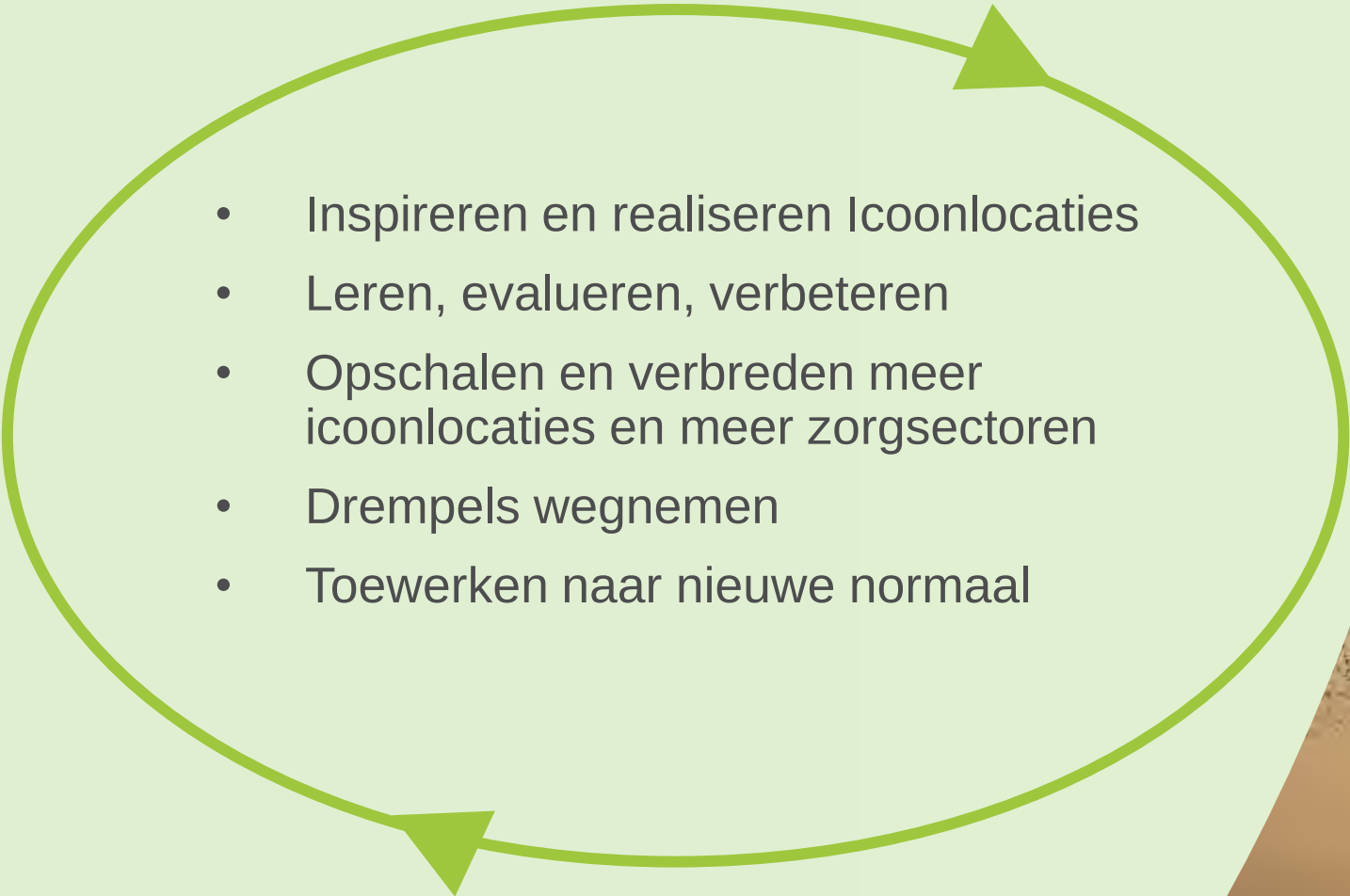
Integratie met de buurt

Onderzoek

Een beweging naar nieuwe normaal

-
- Inspireren en realiseren Icoonlocaties
  - Leren, evalueren, verbeteren
  - Opschalen en verbreden meer icoonlocaties en meer zorgsectoren
  - Drempels wegnemen
  - Toewerken naar nieuwe normaal

Samen werken aan gezondere natuur biedt super kansen voor verbinding met mensen in omgeving

Kracht van
de buurt

Een buurtvoorbeeld Van StreekFestival GGZE, Voedselbos FRITS

Bron: Facebook Vanstreek Festival

Waarom binnen behandelen als het ook buiten kan?

Natuur in behandelingen
– De Buitenpsychologen

Meer biodiversiteit

Meer weten?

De groene stad als healing environment

Socioloog Jolanda Maas, tien jaar onderzoek
naar Vitamine G

De hedendaagse maatschappij herontdekt de waarde van het groen in de stad. Steden blijken gevoelig te zijn voor extreme weersomstandigheden als wateroverlast en hitte. Warmte blijft in de stad hangen: vooral 's nachts koelen steden minder snel af dan hun omgeving. Het gemiddelde verschil kan op een warme zomerse dag oplopen tot meer dan 6 graden Celsius. De steden, met hun *urban city heat*, zijn dus 'hitte-eilanden' en daarmee al jaren internationaal een dankbaar onderwerp voor studies.

Auteur: Broer de Boer

Ook de wijze waarop veel steden zijn ingericht, stimuleert de gezondheid van de burgers niet. De

Positief saldo

Groen kost weliswaar geld, maar het levert onze

voor aangesloten leden probeert de organisatie hierin verandering te brengen. Eind vorig jaar

Bron: www.issuu.com

Bron: Boom Psychologie

ivn natuur
educatie

En er is nog meer....

- Grijs Groen en Gelukkig
- Gezonde Groene Buurten (met JOG'G/Jantje Beton)
- Traineeship Jongeren Green Mental Health/Greenescape (met NFH)
- Groene GGZ en Groene GZ (met NFH)
- Natuur op Recept (met NFH)
- En nog meer.....
Biowalking, Mantelzorgwandelingen, groene schoolpleinen etcetc
- Bijna elke week excursies en activiteiten!

Voor meer info www.ivn.nl

Nature Based Health Interventions

Mijn persoonlijke reis
Matthijs van Middelkoop

Disconnect

“Veel van wat wij behandelen,
ontstaat doordat mensen
structureel te weinig in hun
natuurlijke omgeving leven”

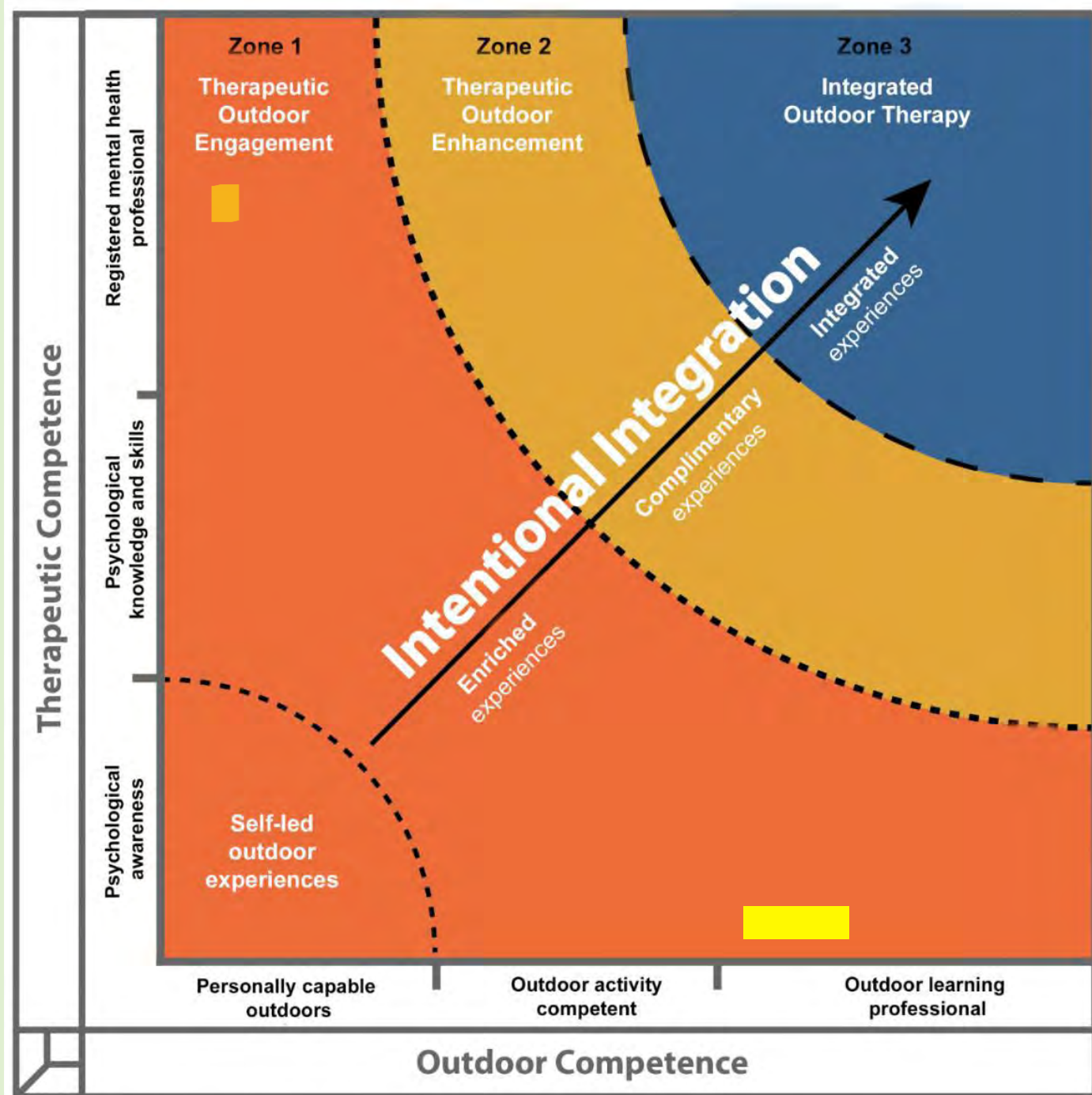

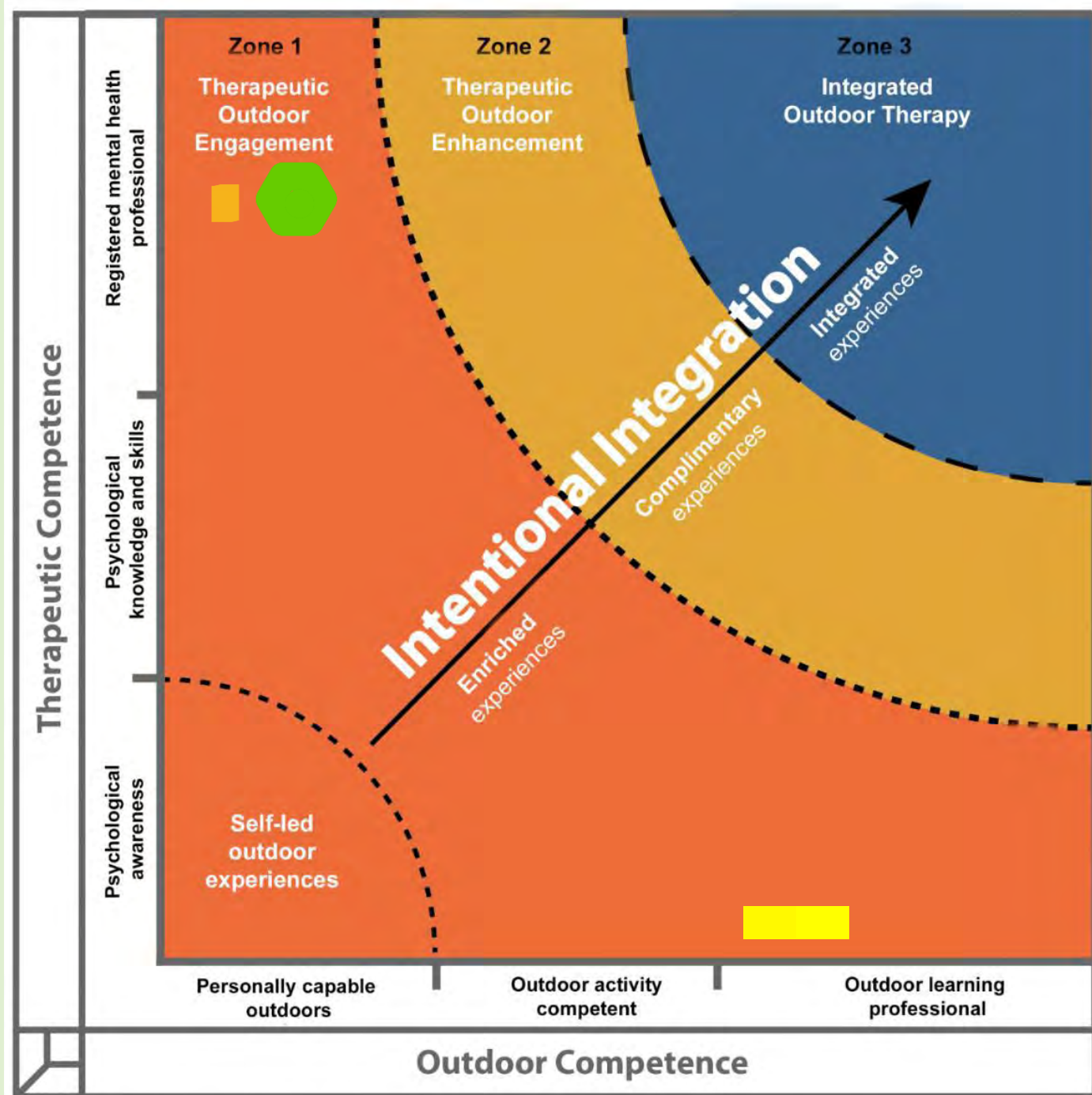

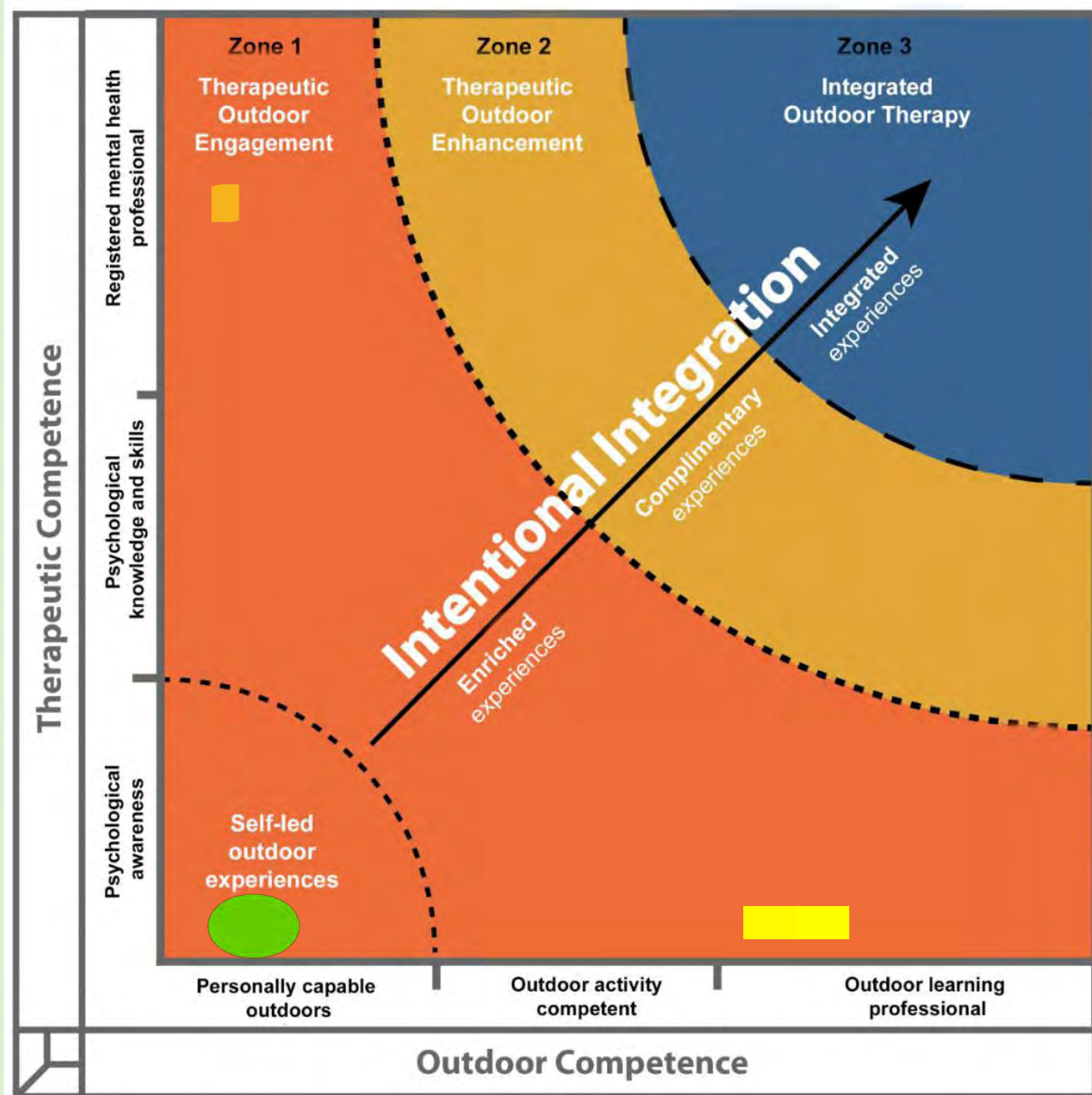

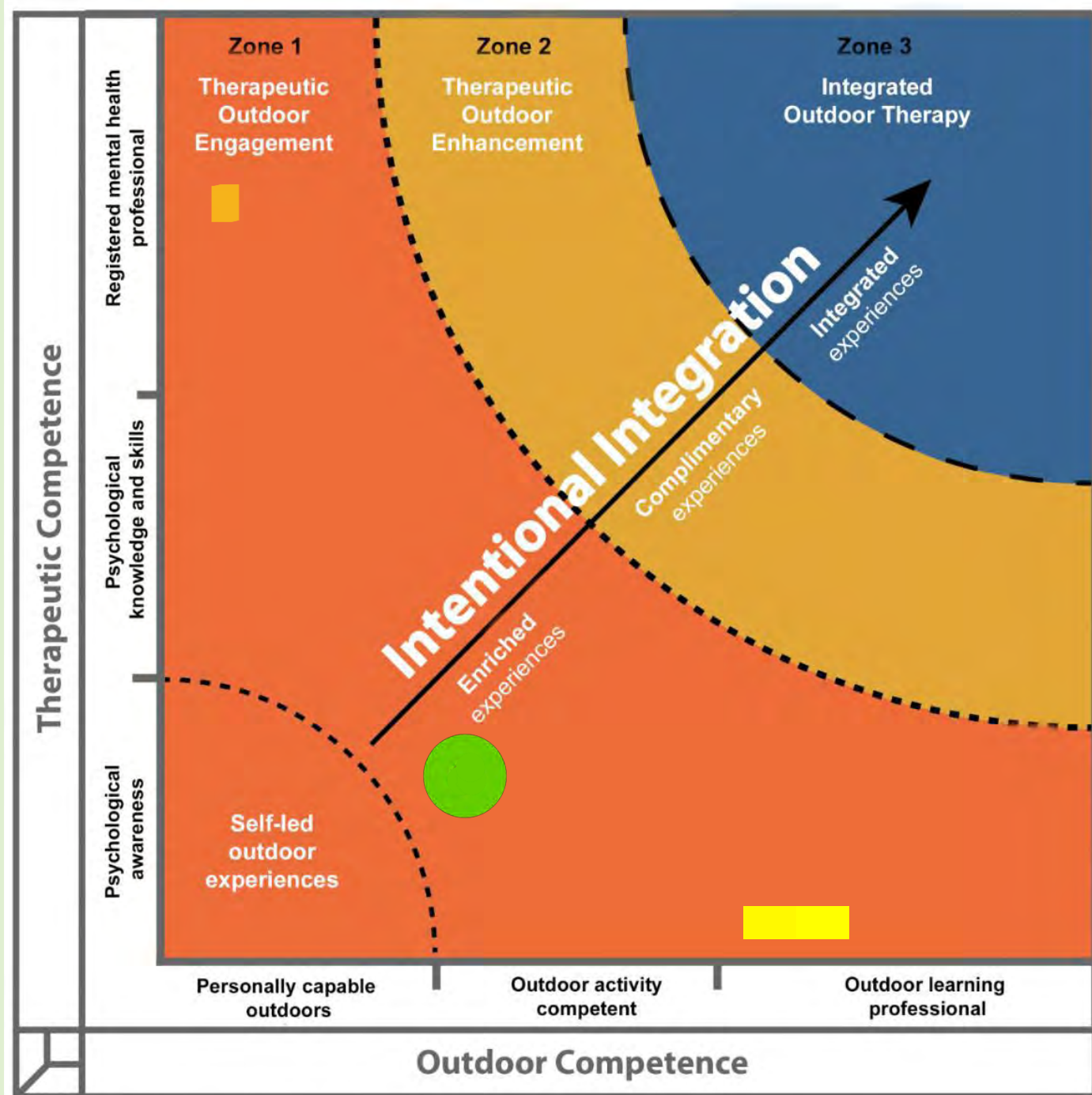

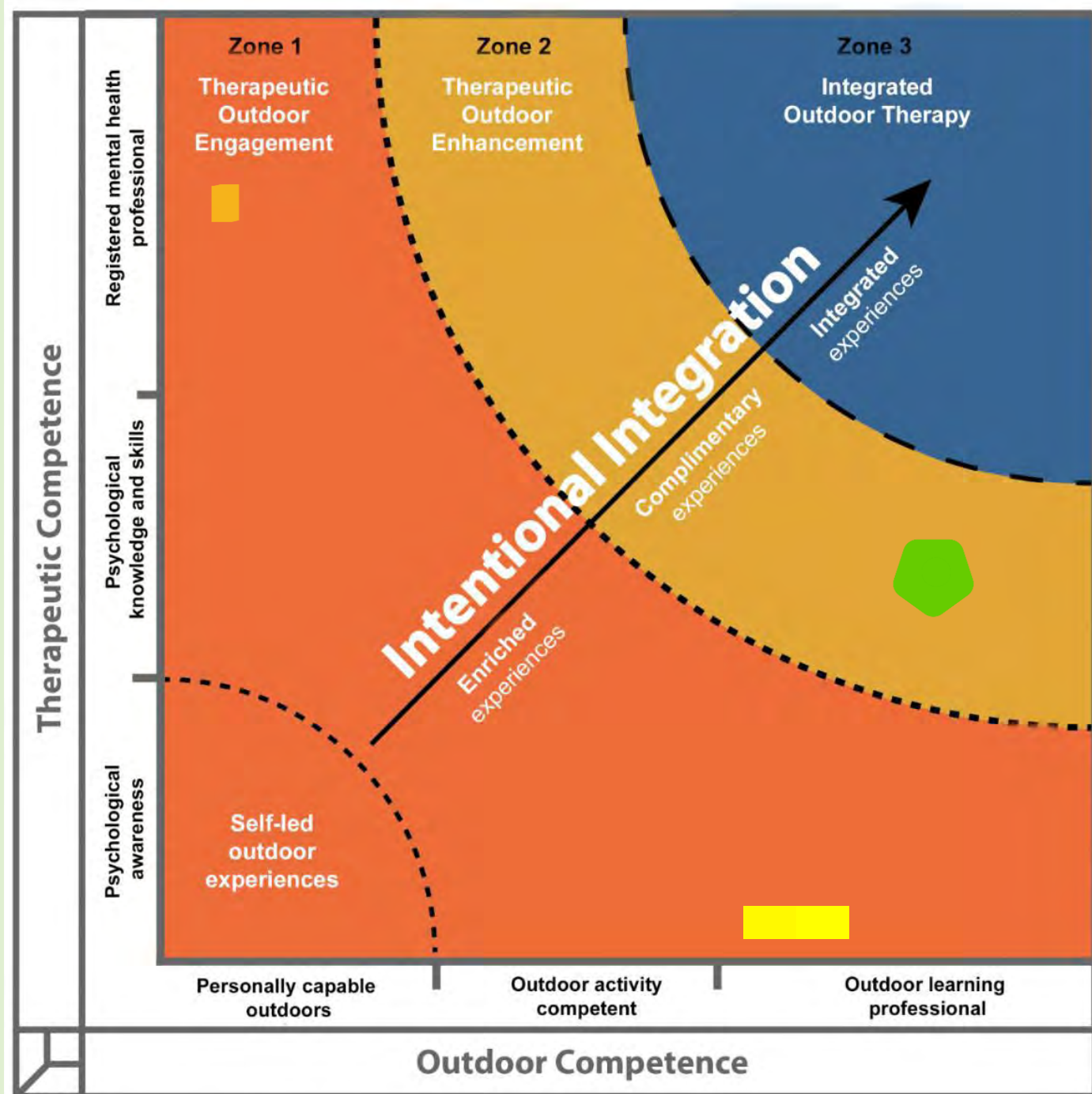
SENCE

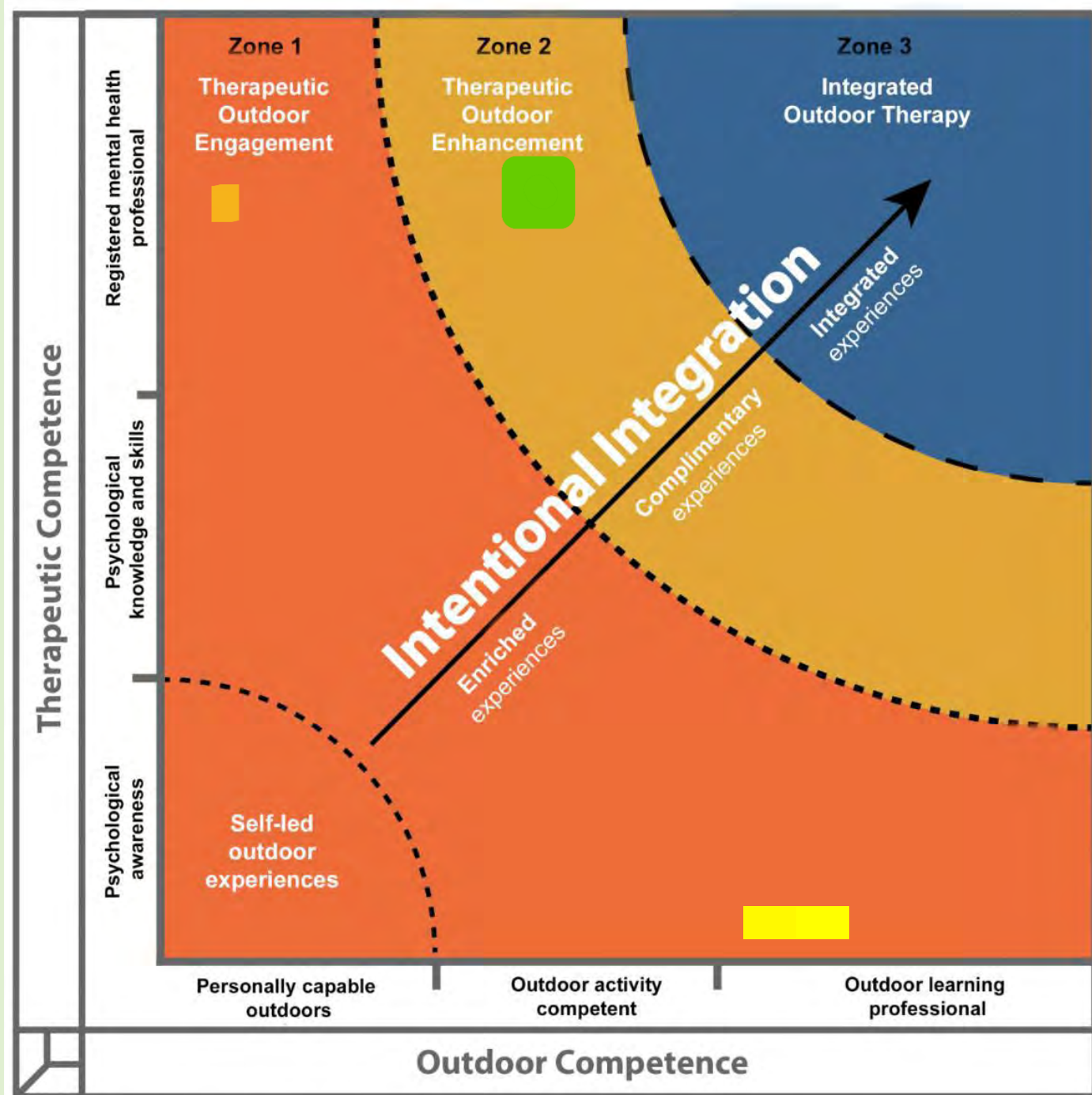

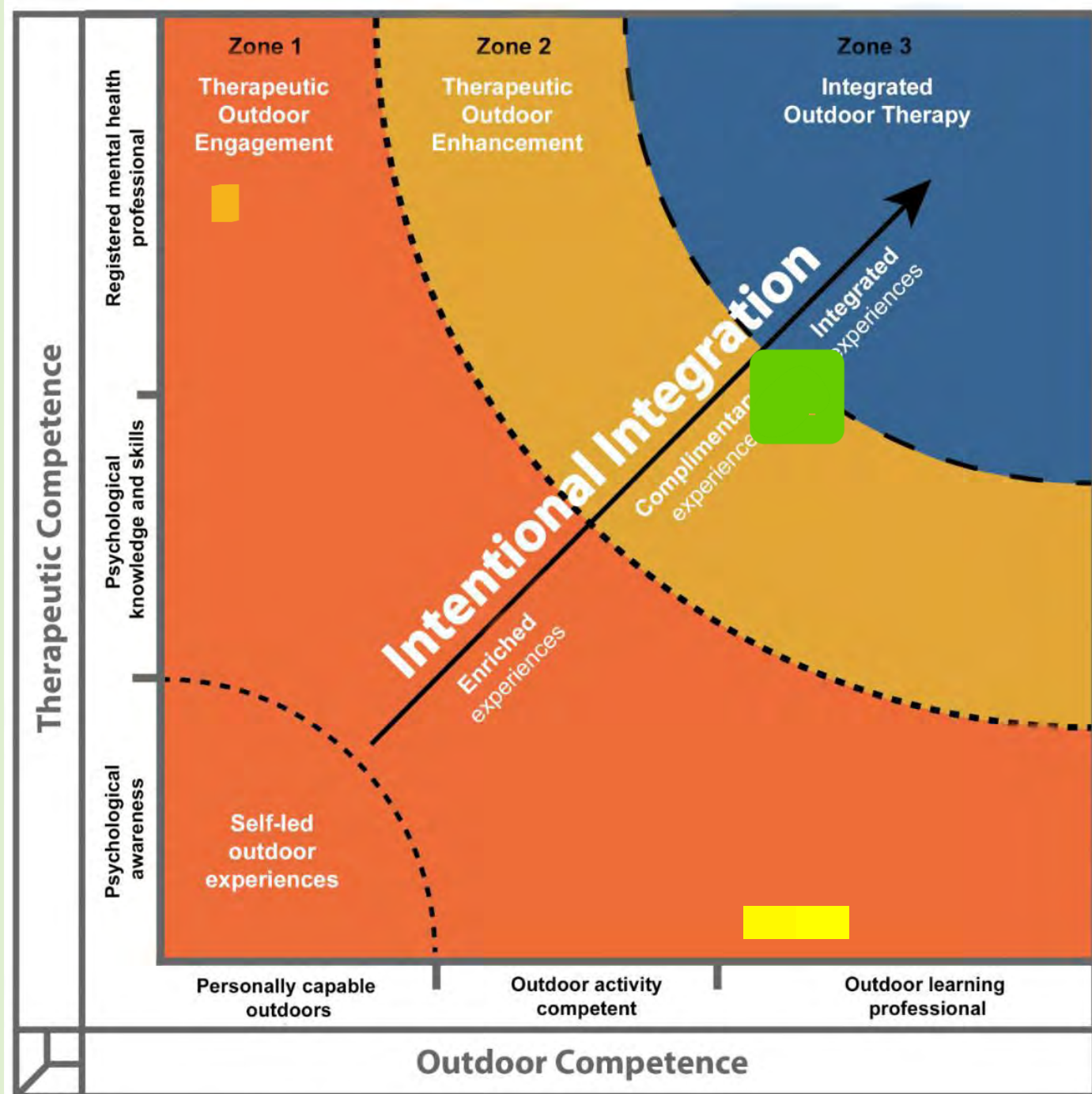

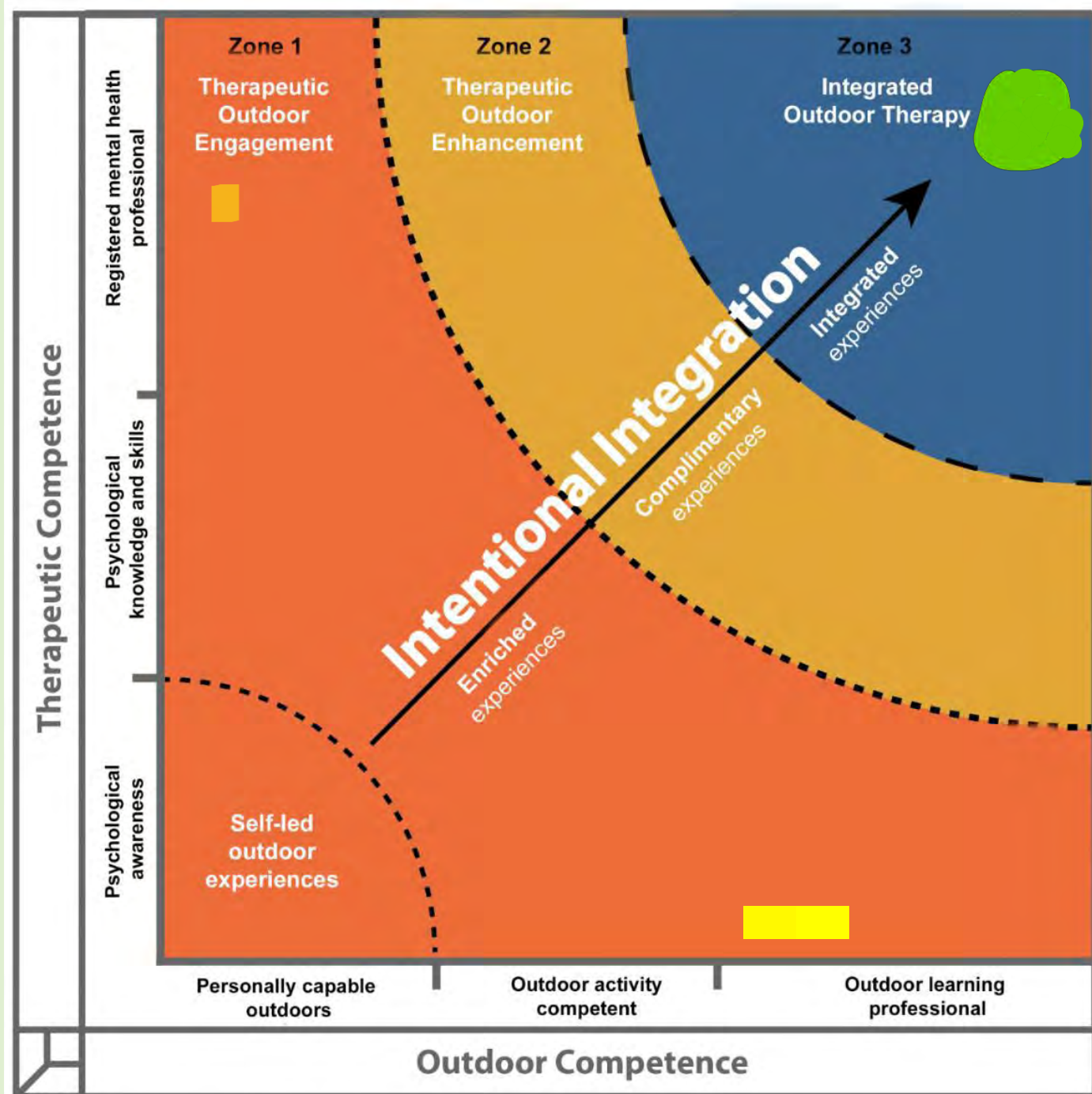

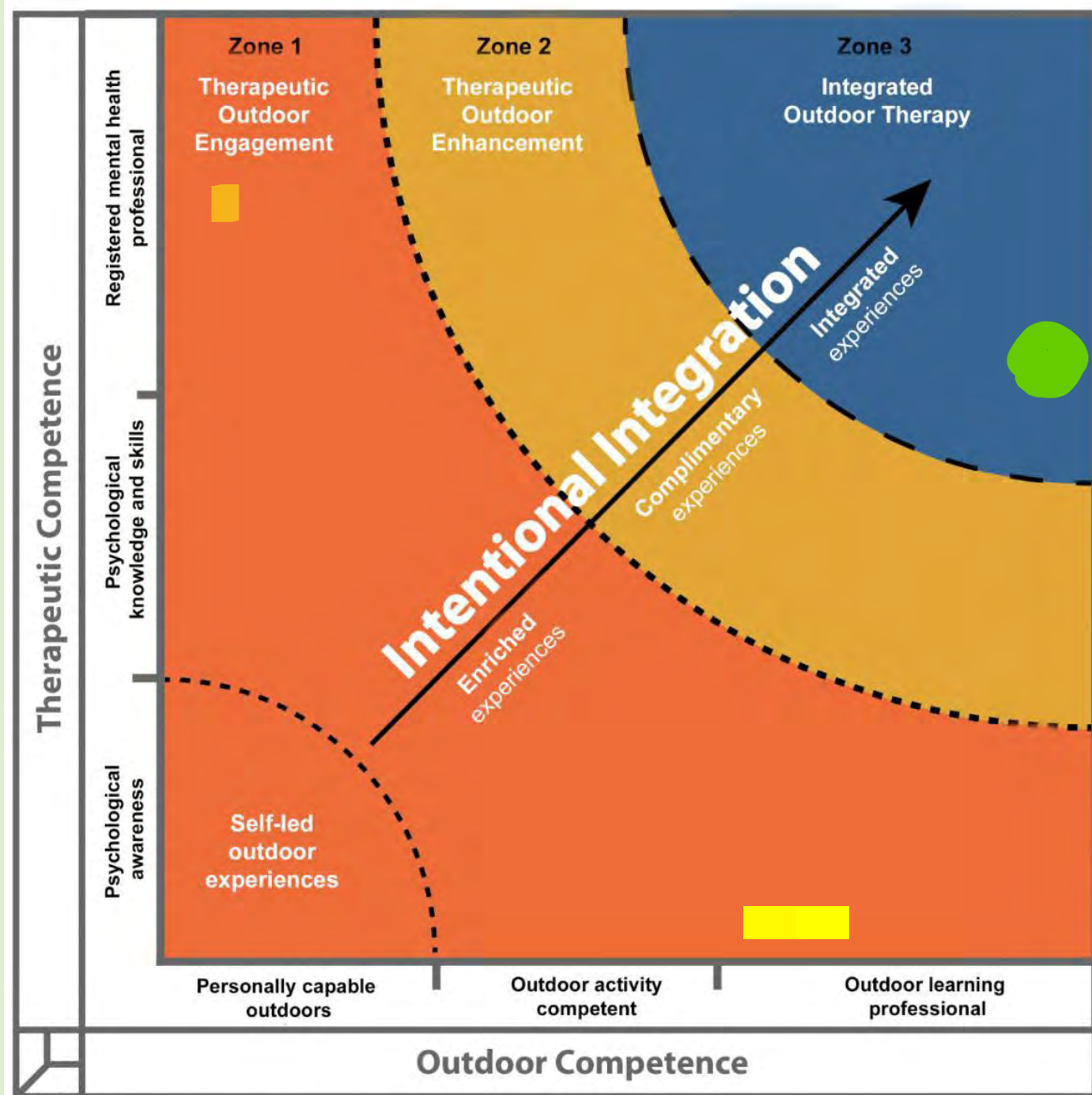

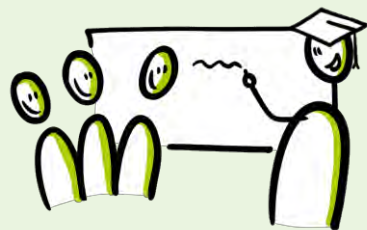

A photograph of a forest with tall, thin trees and a sunburst effect in the upper right. A large green oval is centered over the image, containing the text 'Buiten begint het!'.

Buiten begint het!

Wat kun jij doen?

Educatiemodule
Groene GGZ – IVN

Nieuwsbrief
Natuur en Gezondheid

Investeer in Natuur voor
een Gezonde Toekomst:
Onze Visie op
Gezondheid en Welzijn -
Collectief Natuurinclusief

Handleiding
Alles is gezondheid

Elke week een activiteit met
een natuurgids
www.ivn.nl/natuuractiviteiten

Vooruitblik programma

Masterclasses Groen voor de Zorg

2 april	Natuur inzetten voor vitale medewerkers en bezoekers met o.a. onderzoek Jolanda Maas over het effect van groen op de vitaliteit van medewerkers
Mei	De zorg naar buiten natuur in behandeling
Juni	Vergroenen van je omgeving
Oktober	De inzet van groene vrijwilligers uit de buurt

Dank voor je deelname en tot de volgende keer!

www.ivn.nl/aanbod/de-zorg/kennisdeling

Tot slot:

Vul de poll op je scherm in

